

uni
per

Ökad avbördningskapacitet Degerforsen

Workshop 2021-02-03

Idag gällande data

Idrifttagningsår 1965

Dammsäkerhetsklass B (huvuddamm, övriga C och lägre)

Flödesdimensioneringsklass I

Regleringsdamm

Vänster fyllningsdamm, ca 250 m

Betongdamm utskov och intag, ca 110 m

Höger fyllningsdamm, ca 200 m

Spärrdammarna

Vänster spärrdamm, ca 180 m

Höger spärrdammar ca 1 350 m

Uppmärksammade brister från FDU 2006 samt dammbesiktning 2008

7.6. Vattenvägar

Nr	Dammsäkerhetsanmärkning	A 1-5	B 1-5	C 1-5	D 1-5	Summa B-D	BK 1-5
B36	Osäkerhet och brister i dammens avbördningsförmåga	A4	5	2	3	10	BK3
B37	Osäkerheten betr. igensättning av utskov samt risk för erosion nedströms utskov	A4	4	5	2	11	BK3

Stabilitetsberäkning

Nr	Dammsäkerhetsanmärkning	A 1-5	B 1-5	C 1-5	D 1-5	Summa B-D	BK 1-5
B17	Betongdammarna är inte dimensionerade för islasten 200 kN/m	A4	5	5	5	15	BK4
B18	Dålig sidostabilitet i pelare 2	A3	5	4	5	14	BK3

Ledmurar och stödmurar

B13	Tveksamheter angående stabilitet för stödmur uppströms vänster kröndamm	4	4	5	4	13	BK4
B14	Tveksamheter angående stabilitet för stödmur uppströms höger kröndamm	4	4	5	4	13	BK4

Tabell 1 Sammanfattning – Hydraulik

Pkt nr	Anläggningsdel/ Funktion	FDU ¹⁾ (2006)	Beskrivning	A	B	C	D	B+C +D	BK
h:1	Hydraulisk avbördningskapacitet	BK3/B36	Osäkerhet och brister i dammens avbördningsförmåga (en sänkning av BK-klass från A-klass bör ej ske p.g.a. att stor risk finns för konsekvensklass 1A dammar vid överdämning)	4	5	2	3	10	BK4
h:2	Teknisk avbördningskapacitet	BK3/B15	Risk för erosion nedströms utskov på vänster strand. Skada uppkom redan vid provtappning under FDU och är ej åtgärdad, se Figur 3.	4	5	5	2	12	BK4
h:3	Teknisk avbördningskapacitet	BK4/B13	Ledmuren på vänster strand nedströms utskov överströmmas vid avbördning, se Figur 3.	4	5	5	2	12	BK4

Övriga förutsättningar innan åtgärder

Dämningsgräns, DG	+234,50 m
Sänkningsgräns, SG	+233,25 m
FDK I-flöde	2065 m³/s
FDK II-flöde	1232 m ³ /s

Avbördningsförmågan för befintliga utskov: **1390 m³/s** med vattenytan vid DG (+234,50 m).

Vid FDK I-flöde kommer vattennivån i magasinet att stiga över betongdammens krön +236 m (DG +1,5 m).

Tätkärnan i fyllningsdammarna ligger på nivå +235 m (DG +0,5 m) uppströmsvattenytan stiger över denna nivå vid ca **1400 m³/s**

Behov

Avbördningskapacitet vid DG +234,50 möh:

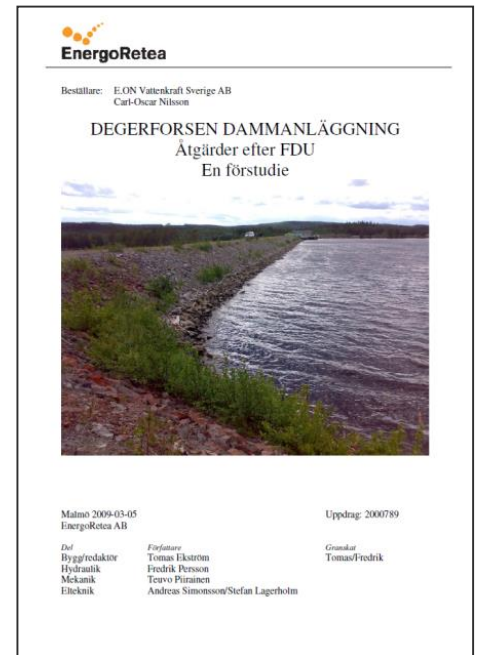
Lucka 1	605 m ³ /s
Lucka 2	605 m ³ /s
Lucka 3	215 m ³ /s
Lucka 4	640 m ³ /s (nybyggd lucka som ersätter flottningsutskovet)
Summa	2065 m ³ /s

Avbördning vid överkant tät kärna (+235,00) ca 2250 m³/s.

Avbördning vid krön (+236,00) ca 2600 m³/s.

Åtgärdsförslag presenterade 2009

1. Förstärka erosionsskydd
2. **Ökning av utskovskapaciteten.**
3. Renovera befintliga utskov.
4. Instrumentering av fyllningsdammarna
5. **Höjning av fribord betong-dammen med anslutning till fyllningsdammarna**
6. Tåbankar fyllningsdammar
7. Förstärkning stödmur u.s. utskov 1 och u.s. intaget.
8. Ny ledmur nedströms P4 (vänster utskov).

Modellförsök 2010

Institute of Hydraulic and Water
Resources Engineering

Oskar v. Miller – Institut
82432 Obemach – Walchensee

Technische Universität München
Arcisstr. 21 • 80290 München

Spillway Degerforsen Dam

Report A: Physical Model Test (Test Report Nr. 409)

Client: EnergoRetea Energi, Elkraft & ICT AB
Dockplatsen 1
211 19 Malmö
Sweden

Obemach, June 2010

Institute of Hydraulic and Water
Resources Engineering

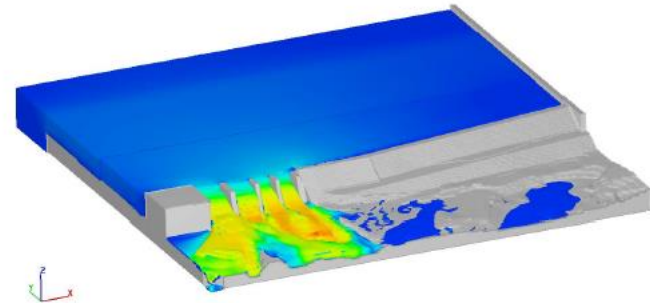

Oskar v. Miller – Institut
82432 Obemach – Walchensee

Technische Universität München
Arcisstr. 21 • 80290 München

Spillway Degerforsen Dam

Report B: Numerical Model Tests

Client: EnergoRetea Energi, Elkraft & ICT AB
Dockplatsen 1
211 19 Malmö
Sweden

Munich, June 2010

Alternative 1

$Q = 2065 \text{ m}^3/\text{s}$, $H_D = 233.1 \text{ m asl}$

Alternative 2

$Q = 2065 \text{ m}^3/\text{s}$, $H_0 = 233.1 \text{ m asl}$

Alternative 3

Slutgiltig lösning

Domslut samt tillstånd 2010-2011

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2011-04-06
meddelad i
Östersund

Sid 1 (12)
Mål nr M 3111-10

SÖKANDE

E.ON Vattenkraft Sverige Aktiebolag, 556026-3120
Box 850
851 24 Sundsvall

Ombud: Jur.kand. Johan Stenberg
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till dammsäkerhetshöjande åtgärder vid Degerforsens kraftverk i Sollefteå kommun

Avrinningsområde: 38:II Koordinater N: 7071070 E: 1560290 (RT 90)
N: 7069880 E: 599990 (SWEREF 99)

BESLUT
2010-10-05

531-4171-10
83-204

Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 STOCKHOLM

Prövning enligt 6 kap 4 § miljöbalken vid dammsäkerhetshöjande åtgärder vid Degerforsens kraftverk, Sollefteå kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 6 kap 4 § miljöbalken att planerade åtgärder för att höja dammsäkerheten vid Degerforsens kraftverk i Ångermanälven, Sollefteå kommun, inte skall anses medföra betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap 4 § miljöbalken får detta beslut inte överklagas.

BAKGRUND

E.ON Vattenkraft Sverige AB har för samråd enligt 6 kap miljöbalken redovisat planer på dammsäkerhetshöjande åtgärder vid Degerforsens kraftverk, Sollefteå kommun.

Bolaget har konstaterat att åtgärder behöver utföras för att höja dammsäkerheten vid anläggningen. Åtgärderna innebär i korthet

- Ett f d flottningsutskov byggs om till nytt flodutskov i regleringsdammen och ansluts till spillvattenfåran. Den befintliga flottningsrännan tas bort.
- Anläggande av ny ledmur och förlängning samt förstärkning av befintliga ledmurar.
- Reparation av skador på dammdelar, förstärkning av erosionskydd, anläggande av tåbankar och installation av instrumentering.

Delar av arbetena kan ske i torrhet.

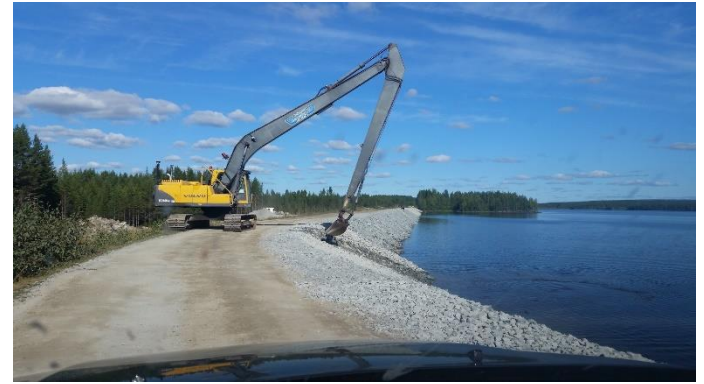
Planerna innebär inte ändrade förhållanden jämfört med tidigare tillståndsgiven verksamhet. Tillstånd enligt 11 kap miljöbalken avses sökas vid miljödomstolen.

Samrådsredogörelsen har ingetts i ärendet. Länsstyrelsen och Fiskeriverket har inkommit med skriftliga yttranden med anledning av översänt samrådsunderlag. Inbjudan till samråd och samrådsunderlag har även skickats till Sollefteå kommun, enskilda som kan antas bli särskilt berörda, ägare av angränsande markområden samt till Vilhelmina södra sameby. Ingen av dessa har dock hört av sig i ärendet.

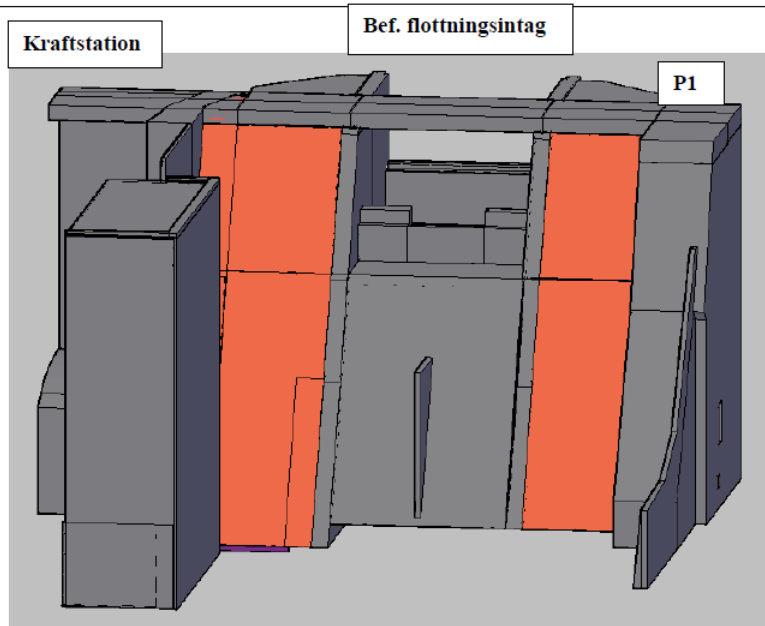
LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

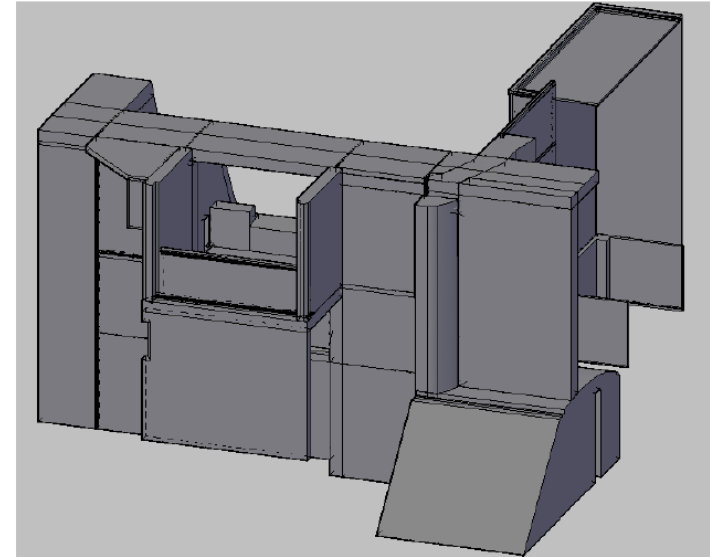
Övriga arbeten

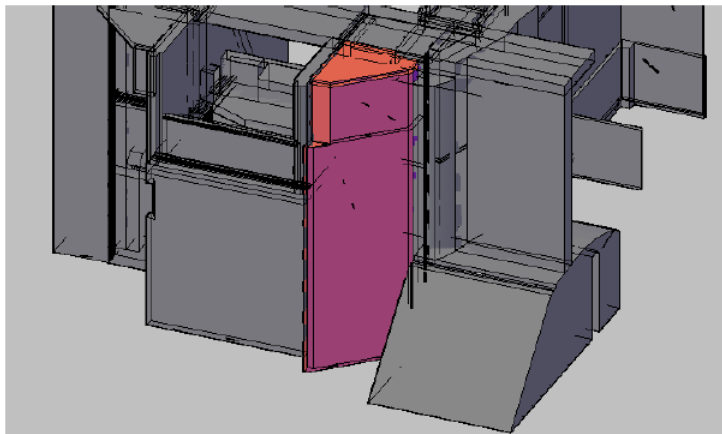
Rivning inför planerad bågsättströskel

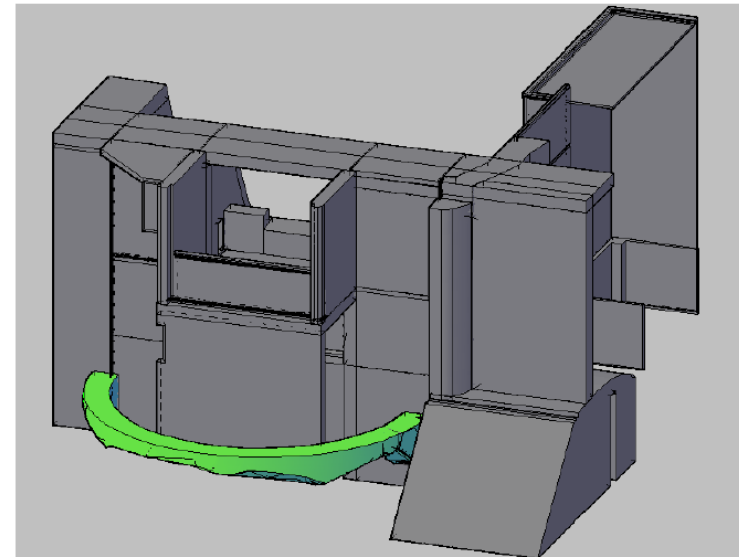
Figur 2 Steg 0: Befintligt flottningsintag.

Figur 4 Steg 1: Snedvägg u.s. flottningsintaget är riven.

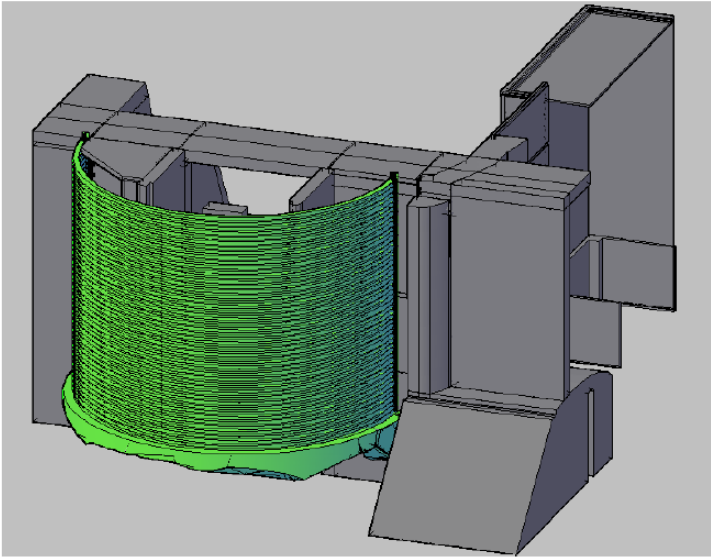

Figur 3 Steg 1: Rivning av snedvägg u.s. flottningsintaget.

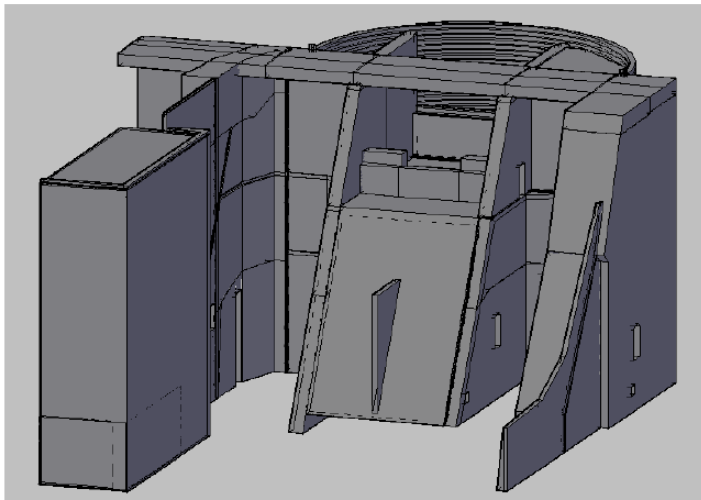

Figur 5 Steg 2: Gjutning av bågsättröskel

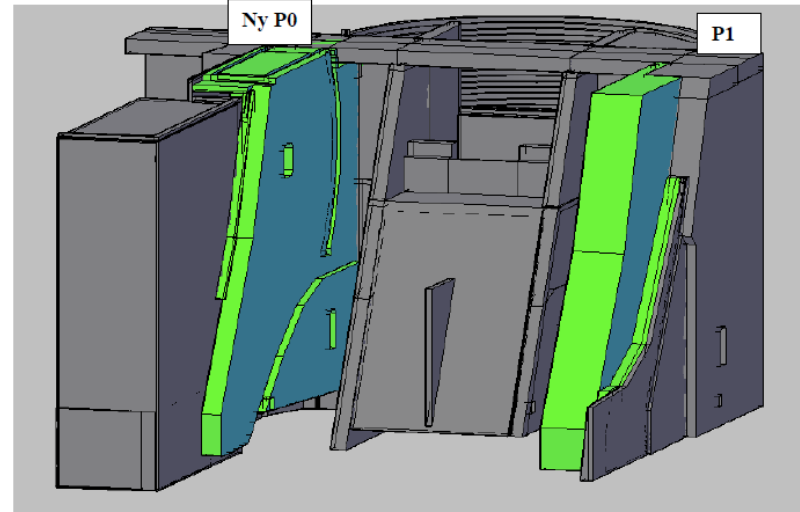
Fortsatt strategi

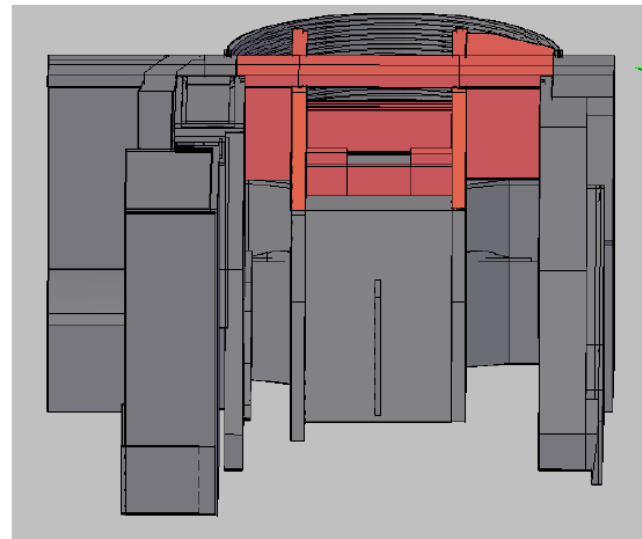
Figur 6 Steg 2: Montage av bågsättar. Dock ej läns-pumpning innan pågjutning och ny pelare i steg 4!!

Figur 7 Steg 3: Rivning av snedväggar och bjäl (röda delar i Figur 2).

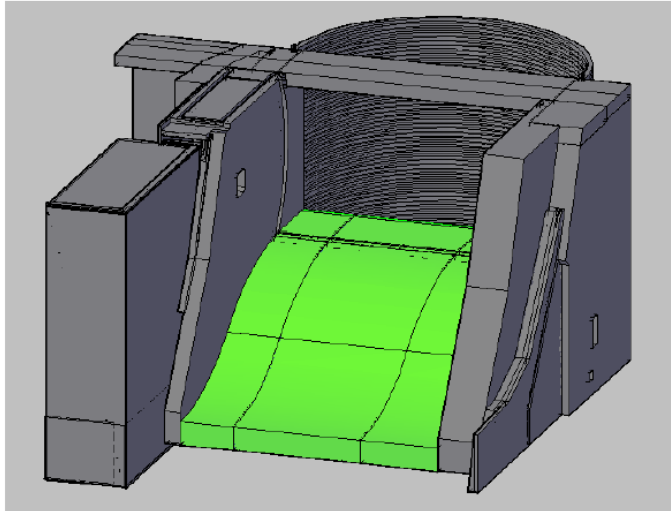
Figur 8 Steg 4: Pågjutning P1 och ny pelare P0.

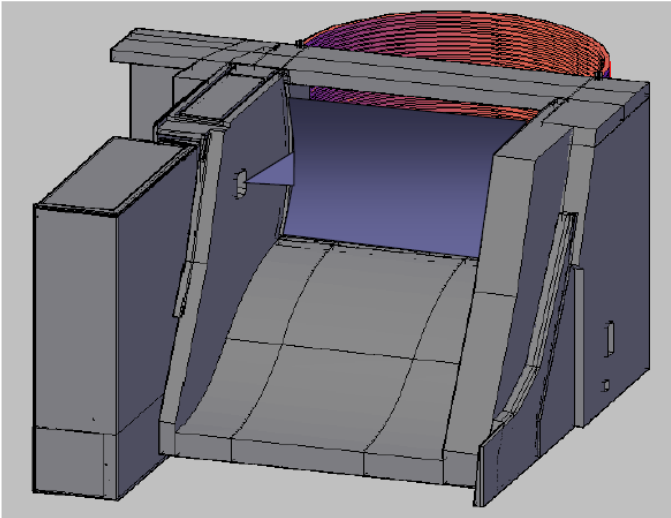
Figur 9 Steg 5: Läns-pumpning bakom bågsättar. Rivning av befintlig bro och delar under bron.

Plan för skibord samt luckmontage

Figur 14 Steg 9: Gjutning av nytt skibord.

Figur 15 Steg 10: Montage av ny lucka. Påsläpp av vatten mellan bågsättar och ny lucka. Demontering av bågsättar. Nytt utskov klart.

Läget för det nya utskovet med tillhörande kanal

Betongarbeten 2013

Luckmontage, september 2013

Provspill 2015

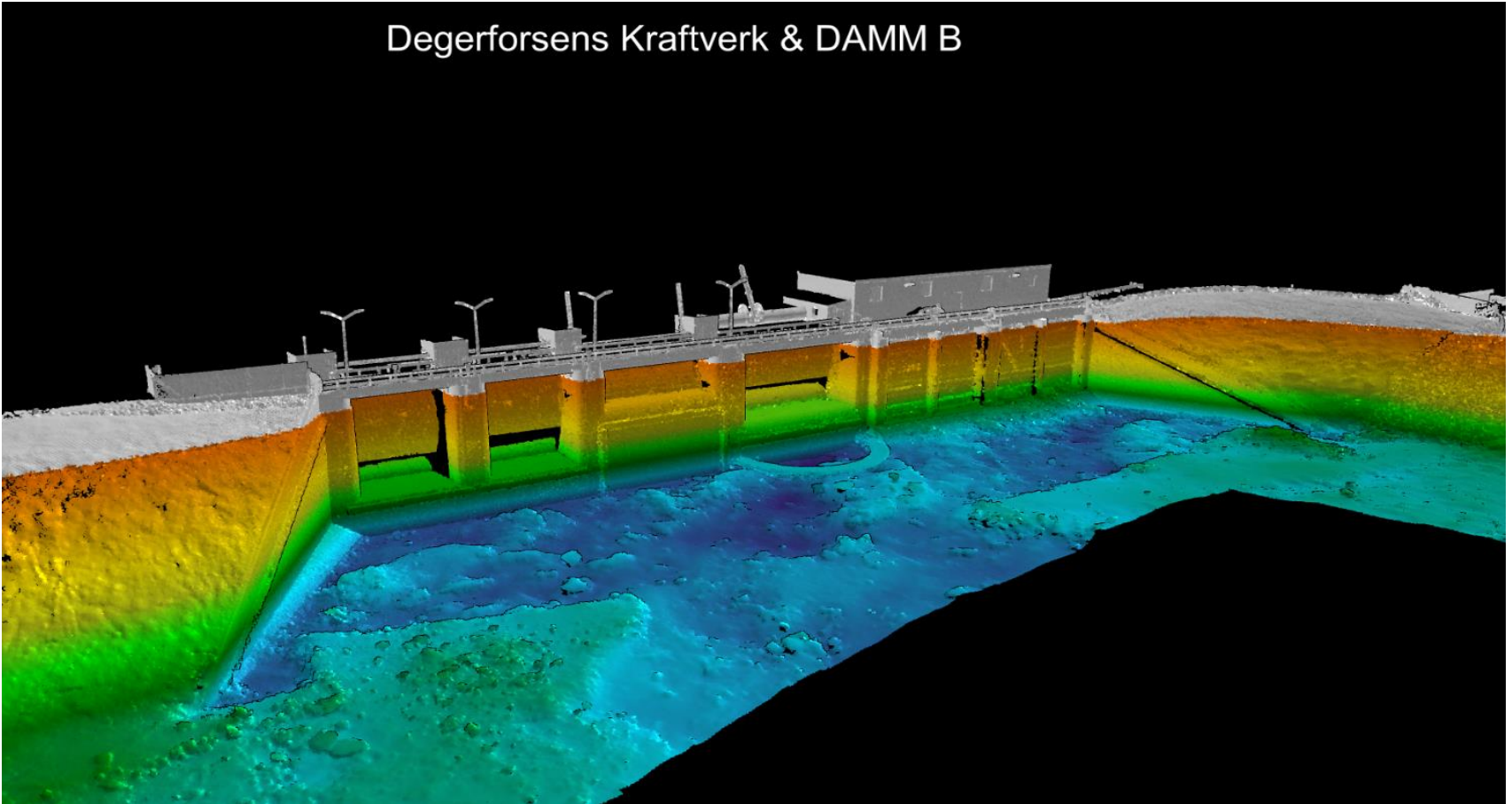

Provspill 2015

Kontroll- multibeam

Degerforsens Kraftverk & DAMM B

**uni
per**

Driftsättning bottenutskov Ramsele

Workshop 2021-02-03

An aerial photograph of a large concrete dam with a reservoir. The dam is a long, low structure with several spillways. The reservoir is a deep blue color, and the surrounding area is covered in dense forest with some trees showing autumn colors. To the right of the dam, there is a large electrical substation with many towers and power lines. The sky is clear and blue.

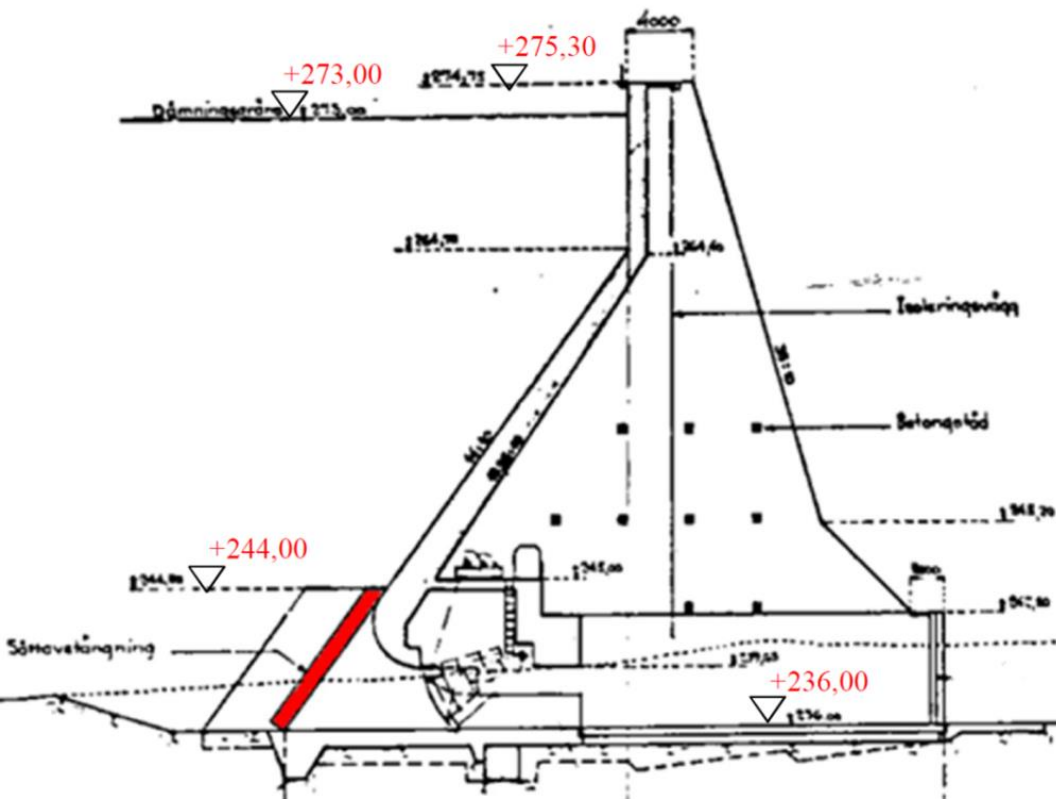
Drifttagen: 1957
Aggregeat: 3
Effekt: 157 MW
Årsproduktion: 883 GWh
Fallhöjd: 79,2 m

Längd betongdamm: 400 m
Höjd: 35 m

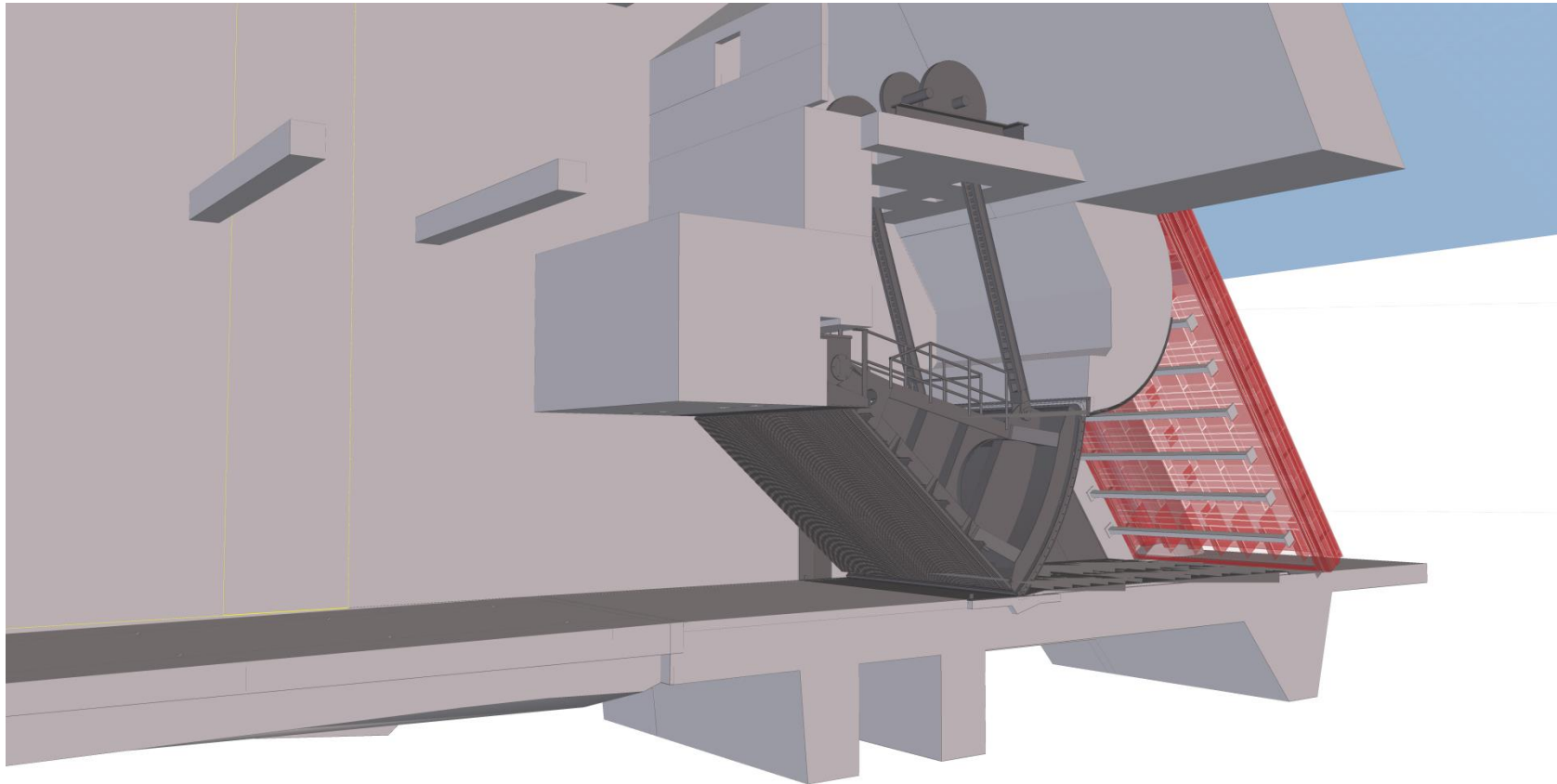
Bottenutskov - avstängning

- Installation av temporär avstängning
- Planlucka 6 (b) x 10 (h) meter
- Nya tätningssytor i luckfalsarna svetsades in med dykare
- Tät och bra!

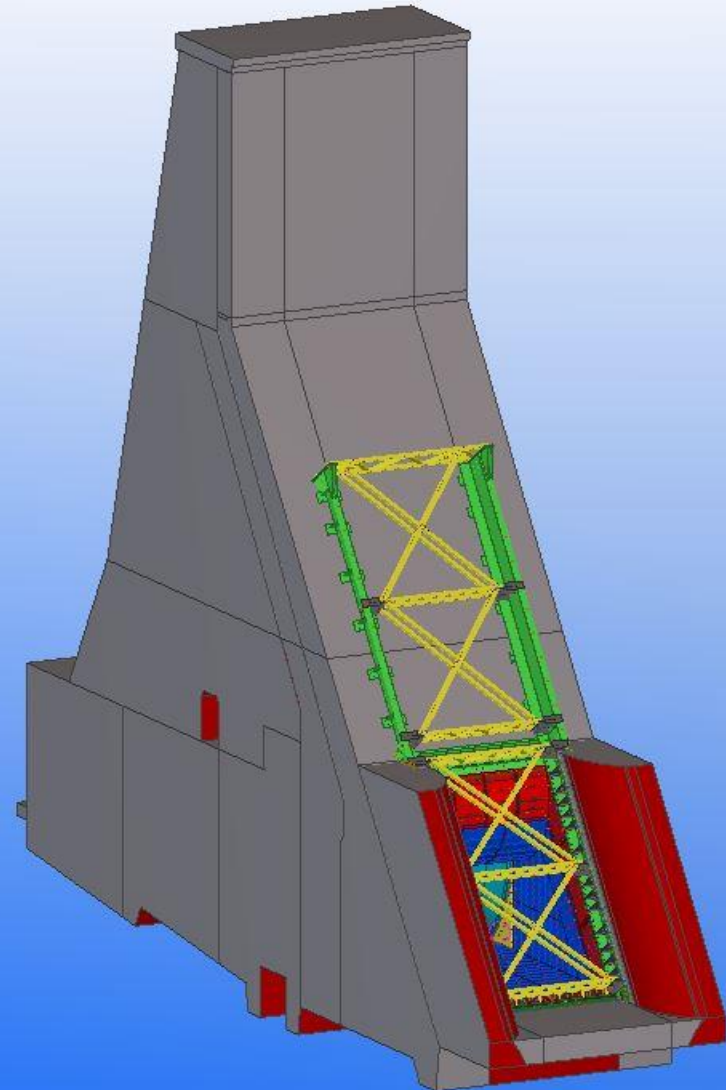
Bottenutskov – ny lucka

- Gamla luckan i mycket dåligt skick, så även plåtinklädnaden uppströms luckan
- Ny lucka och plåtinklädnad i rostfritt stål för att minska underhållsbehov
- Rostfritt är en utmaning att jobba med

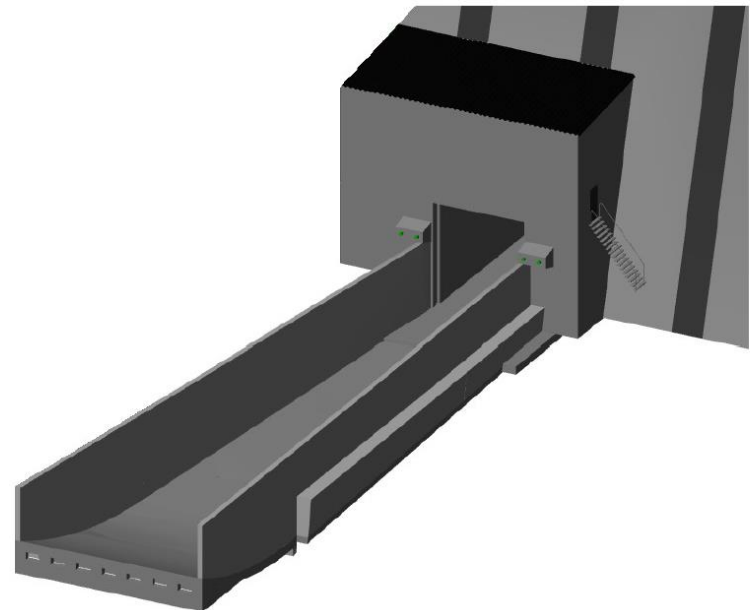
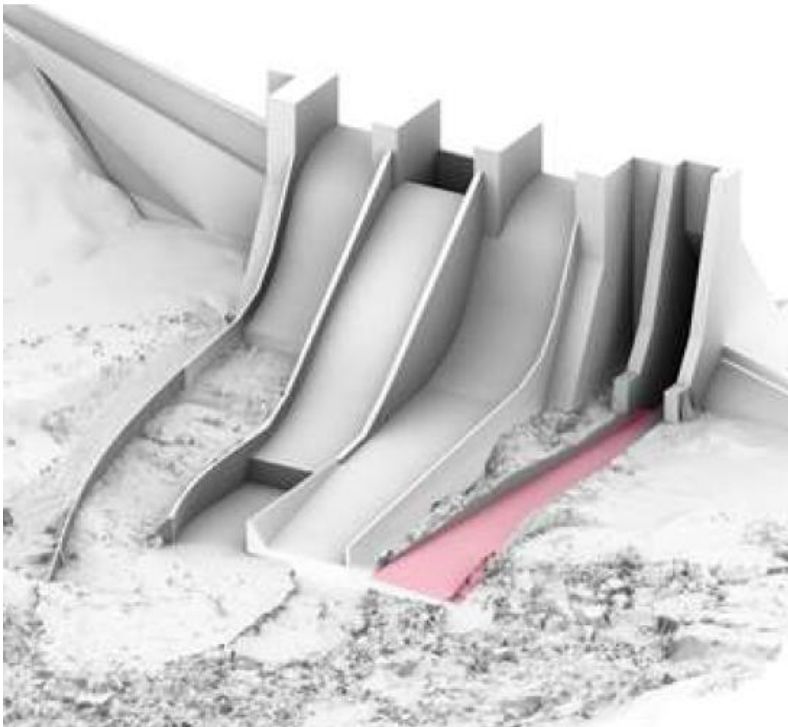
Bottenutskov – nya falsar

- Nya falsar för temporär avstängning (grönt)
- Smide för montage (gult) som demonterades efter fixering av falsar
- Ny stålinklädning mellan den som monterades i torrhet och de nya falsarna
- Falsförlängning för att förenkla montage av temporär avstängningslucka
- Allt arbete utfördes av dykare på dyk djup 20-42 m

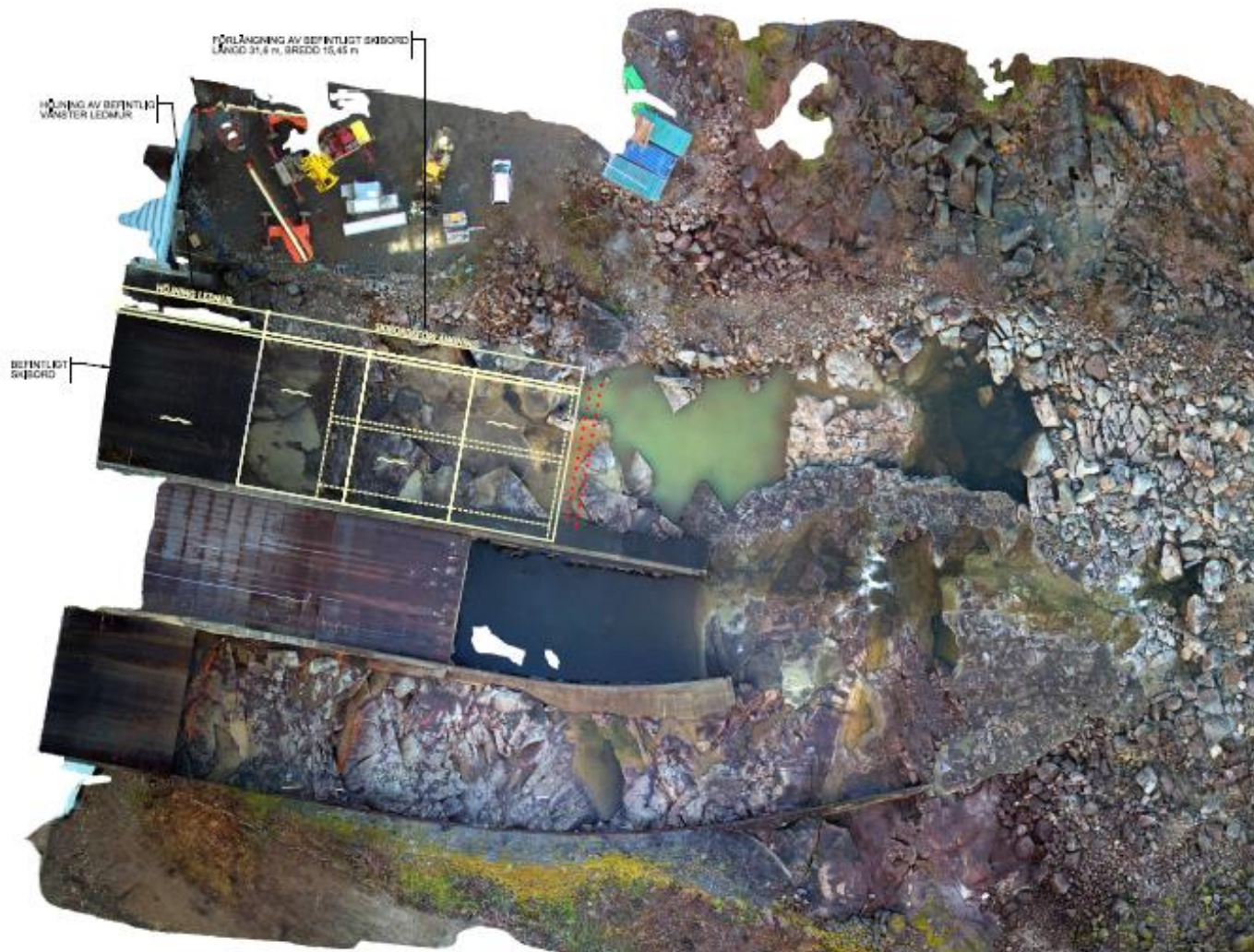
Bottenutskov – ny utloppskanal

- Ändrad sträckning och ombyggnad av utloppskanal
- Nya ledmurar och kanalbotten
- Skijump för att förbättra energiomvandling, Ramsele
- Bergförstärkning för att förhindra skadlig erosion

Energiomvandling

PLAN SKALA 1:500
ÖVERSIKT - VÄNSTER UTSKOV

FÖRESKRIFTER

FÖR VÄNSTER SKIBORDFÖRLÄNGNING UTÖRS FÖLJANDE ÅTGÄRDER:

1. JÄRRETSCHAKT AV SPRÄNGSTENSKFYLLNING,
2. MINDRE BERGTSCHAKT OCH BERGRENÖNING,
3. SÄLTSÄTTNING FÖR FÖRANKRING AV FUNDAMENT SAMT BERG MEDSTRÖMS FÖRLÄNGNINGEN,
4. GUTTNING AV FUNDAMENT, SKIBORD OCH HÅNJVING AV VÄNSTER LEDMUR.

HÄNVISNINGAR

ANMÄLNINGSUNDERLAG	
	
RAMSELE KRAFTVERK	
	
Norconsult AB Östergatan 26, 771 33 Lund Tel: 0402 48 97 00 Fax: 0402 48 97 01 www.norconsult.se	
PROJEKT	7811162
BYGGGÄLL	1. TURM
BYGGGÄLL	5. MOTTAG
PROJEKT	KARL MERTON
VÄNSTRA UTSKOVET SKIBORDFÖRLÄNGNING ÖVERSIKT	
SKALA	1:500
BYGGGÄLL	7811-162

Energiomvandling

Provspill 2020

